



YUK TASHISHDA ORTISH-TUSHIRISH ISHLARINI TASHKIL ETISH VA MEXANIZATSIYALASH

Akbarov Oybek Davlatali o'g'li

Farg'ona Politehnika Instituti Mexanika-mashinasozlik fakulteti

24-19 TMJ guruhi talabasiv, (joybek703@gmail.com)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.5979513>

MAQOLA TARIXI

Qabul qilindi:15-dekabr 2021

Ma'qullandi:15-yanvar 2022

Chop etildi:05-fevral 2022

KALIT SO'ZLAR

Tashish rejasi, Yuklash-tushirish punkti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Yuklash-tushirish ishlari asosiy va qo'shimcha operatsiyalaridan tashkil topishi. Asosiy operatsiyalari Yukni saqlash joyidan olish uni yuklash joyiga joylashtirish; xarakatdagi tarkibga yuklashni o'zi tushirishda operatsiyalarni teskarisi kabilardan iborat.

Yuklash-tushirish ishlari asosiy va qo'shimcha operatsiyalaridan tashkil topadi. Asosiy operatsiyalarga: Yukni saqlash joyidan olish uni yuklash joyiga joylashtirish; xarakatdagi tarkibga yuklashni o'zi tushirishda operatsiyalarni teskarisi kabilardan kiradi. Qo'shimcha operatsiyalarga: yukni taralarga joylash, markalash, tortish xujjatlarni tayerlash, yuklarni bog'lash eki bo'shatish, brizent bilan-yopish va boshqalar. Avtamobillarni yuklash va tushirishda bekor turish dovomiyligi uning ishdagi, vaqtini uchdan birini tashkil etadi. Qiska masofalarda 50% ni shuningdek xarakatdagi tarkib unumdorligi o'zgaradi. tn-p-bekor turish vaqti quyidagi elementlardan tashkil topadi: ko'tish vaqti, manevrlash vaqti, yuklash tushirish vaqti, xujjatlarni rasmiylashtirish vakti. Kutish vakti-bu yuk egalarning junatishga tayergarlik kurmagani va yuklarni kabul qilishda yuklash-tushirish punktlarini utkazib yuborishini kamligi, belgilangan punktlarga avtamobillarni notekis kelishi. Avtamobillarni manevrlash vaqti -

maydon o'lchamiga manevrlash uchun yurish yo'llari va xarakatdagi tarkib turiga bog'liq. Yuklash-tushirish vaqtini o'zini bu bevosita xarakatdagi tarkibga yukni joylashtirish va bo'shatish bo'lib, bunga tashishda yukni xafsizligini ta'minlash uchun brizint bilan epish vaqti, yuklarni bog'lash va boshqa operatsiyalar. Yuklash-tushirish ishlari mexanizatsiyalashgan va mexanizatsiyalashmaganlar bilan farqlanadi. Yuklash tushirish maskanlari va ularni o'tkazib yuborish imkoniyati.

Yuklash-tushirish punkti qo'yib yuborish imkoniyati deb xarakatdagi tarkibni maksimal sonini bir soatda yuklash-tushirishda bo'lganlari xisoblanadi.

$Q_n(p)$ - bitta postni bir soatda o'tkazib yuborishi imkoniyati.

$Q_n(p) = 1/\tau_p(r)$, t/ soat

Agar ayni punkttda $X_p(r)$ o'rin bo'lsa,

$Q_n(p) = X_p(r)/\tau_p(r) \cdot \eta_n$, t/ soat

η_n - avtamobillarning yuklash-tushirish postiga kelish ko'effitsenti $\tau_p(r-1t)$ yukni yuklash-tushirish uchun kerak bo'lgan vaqt Yuklab tushirish maskanlari joylashuvi.



Bir soatdagi yuklash eki tushiriladigon avtamobillar soni, qo'yib yuborish imkoniyati deb ataladi. Yuklash-tushirish punktlari doimiy va vaktinchalik bo'ladi. Doimiy punktlarda doimiy yuklar qayta ishlanadi. Vaqtinchalik punktlarda ish dam olish bilan amalga oshiriladi. Ko'p kismi mavsumiy xarakterda bo'ladi. Yuklash va tushirish postlar soni, yuklash yoki tushirish punktlar topshirikdagi qo'yib yuborish imkoniyatiga mos bo'lishi kerak, qaysiki yuk aylanish topshirig'i yoki 1 soatdagin yuklanishi kerak bo'lgan avtamobillar soni aniqlanadi.

Agar T soat davomida Q yukni yuklash yoki tushirishga kerak bo'lgan postlar soni teng.

$$X \quad p(r) = \frac{Qn(p) \cdot \tau p(r) \cdot \eta n}{T}$$

Agar yuk —ton|| o'rniga $A_n(p)$ avtamobillar soni aniq bo'lsa, kaysiki yuklash eki tushirish shu vaqtdagi postlar soniga teng bo'ladi.

:

$$X \quad p(r) = A \cdot p(r) \cdot q \cdot \gamma st \cdot \tau p(r) \cdot \eta n / T$$

Sochilgan yuklarni tushirishda uning chumich xajmi anik bo'lsa, mexnat unumdorligi kuyidagi formula bilan aniklanadi.

$$W = 3600 \cdot v \cdot V \cdot X \cdot \eta / t \text{ t/ soat}$$

v- 1m kub yuk xajmi ogirligi t; V- cho'mich yoki boshqa ushlagichning hajmi, m kub;

X – to'ldirish koeffitsenti.

Konveyrda bir xil og'irlikdagi donali yuklarni joylashtirish, taxminan bir-biridan bir xil masofada metrlarda joylashgan, V m/s tezlikdagi konveyr unumdorligi.

$$W_{sh} = 3600 \cdot V \cdot \eta / a \text{ dona / soat yoki}$$

Sochilgan yuklarni tushirishda uning chumich xajmi anik bo'lsa, mexnat unumdorligi kuyidagi formula bilan aniklanadi.

$$WT = 3,6 \cdot V \cdot v \cdot \eta / a \text{ t/soat}$$

Sochilgan yuklarni tushirishda uning chumich xajmi anik bo'lsa, mexnat unumdorligi kuyidagi formula bilan aniklanadi. Og'ir vazinli yuklarni ortish-tushirishda ishlatiluvchi statsionar va ko'chma kranlar.

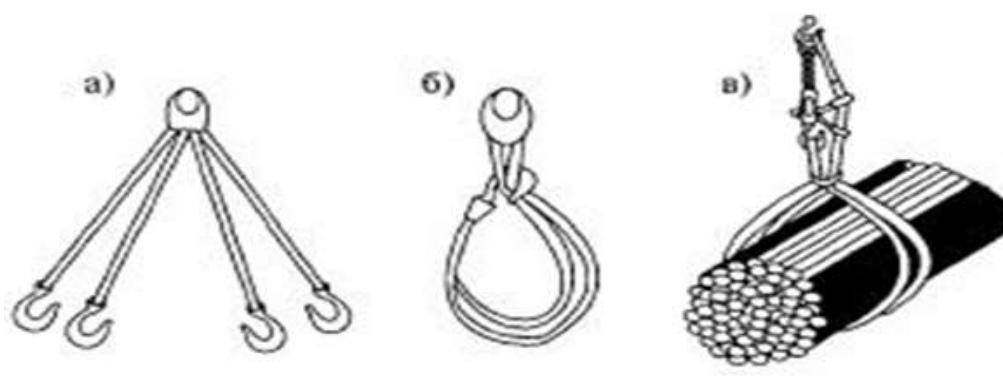
Yuklash-tushirish ishlarida mashina va mexanizmlar turini tanlash deb, ulardan yuqori samarali foydalanish maqsadida, ularning texnik, ekspluatatsion va ekologik sifatini aniqlash va baxolash tushiniladi. Ishlab chikarishda yuklash-tushirish ishlari kichik va katta mexanizatsiyalar bilan farqlanadi.

Rasm yuklarni ko'tarish va tushirish





Eng ko'p qo'llaniladigan yuk oluvchi moslamalar keltirilgan. Ular egiluvchan bir necha tur va shakilda bo'ladi.



a) list po'latni ko'tarish uchun, b) yuk maydonchalari, v) yog'ochlar uchun.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. B.A.Xodjaev- Gruzovo`e Avtomobil`no`e perezozki. T. : —O`qituvchi||, 1984
2. N.Z.Arifjanova, M.F.Yoqubov. Avtomobillarda yuk va pasajir tashish asoslari (Masalalar toplami). T.: —FAN||.2007.
3. L.I.Paliy i Z.V Polovinnikova. Avtomobil`no`e perezozki (zadachnik) M., «Transport». 1982